

Gluziński ne napreže svoj duh spekulativnim razmišljanjem o muzejskoj znanosti, već sagledava nove mogućnosti za praktični rad na okosnici muzej — način prezentacije muzejskog materijala. Predmete želi predstaviti na način koji će osvijestiti značenjske mogućnosti predmeta. Na pitanje što je muzejski predmet, kakva su mu svojstva i koje odnose uspostavlja, Gluziński odgovara u duhu informatike — postavlja jednakost: muzejski predmet = dokument = znanstvena informacija. Prenesena u govorni jezik jednakost »muzejski predmet = dokument« hoće reći da se vodi briga o konkretnosti predmeta u muzejskom postavu, o upotrebnosti kvalitativnog naboja predmeta u vremenu i prostoru današnjice, o upotrebnosti u vremenu nastanka (predmeti dočaravaju sustav konvencionalnih znakova) i o predmetima kao oblicima samih svojstava materijala.

Razmišljajući nadalje o dokumentiranju kao jednoj od osnovnih zadaća muzeja i o predmetu (dokumentu) u stalnom optičaju, Gluziński u odnos srodnosti stavlja muzejsku dokumentaciju i muzejsku zbirku. On polazi od uvjerenja da je za osnove muzejske dokumentacije potrebno duboko razumijevanje onih svojstava predmeta koja su nosioci informacija. Mjesto susreta dokumentacije s muzejskom zbirkom predstavlja »vizualiziranje« pojmova. Muzejska je zbirka, veli Gluziński, »vizualizirana je struktura prošlosti«. Ona je »duplikat duhovnih htijenja čovjeka kojima će se razmijeti sadašnjost«.

Bude li se shvatilo da je muzej memoriranje prošlosti i vječna čovjekova sadašnjica, njegovu suštinsku zadaću nećemo pretvoriti u praksu samo tako da se predmeti duhovne kulture čuvaju i pokazuju. Jednodimenzionalno razmišljanje prepreka je misaonom pristupu muzejskoj građi. No unatoč tome što se ista tvrdnja, slika stvari i predmet, mogu reproducirati u beskonačnost, uviđanje značenjskih mogućnosti muzejskih predmeta promijenit će dosadašnju praksu izložbi u muzejima.

Ovaj pregled (hendikepiran činjenicom da je napisan na osnovu prijevoda s engleskog jezika) želio je biti teoretska premisa za novu muzejsku praksu.

MLADI ETNOGRAFI

Centar za odgoj i usmjereno obrazovanje — Zabok

Etnografska grupa naše škole broji šezdesetak članova podijeljenih u dvije grupe. Bavimo se etnografskim istraživanjem i proučavanjem Hrvatskog zagorja. Cilj je naše djelatnosti buđenje i razvijanje interesa za tradicionalno narodno blago, njegovanje kulturne baštine i širenje smisla za etnografske vrednote među našim učenicima, ili čak u široj zajednici.

Etnografska grupa ima plan rada koji je donesen na početku školske godine. Planom smo predvidjeli najrazličitije oblike rada i to po cjelinama.

Prva veća tematska cjelina kojom smo se bavili bila je »Zagorska kuća i kućište«. Originalne zagorske kuće sačuvane su u još ponekom selu, u njima ili žive starci, ili su napuštene i traju odoljevajući zubu vremena. Preko usmenih iskaza učenika podsjetili smo se od kojih se prostori-rija sastojala zagorska »hiža«, na koji način je građena i ukrašavana, kako je bila namještena i kako se u njoj odvijao život.

Veliki dio vremena posvetili smo tekstilu. Upoznali smo u potpunosti način proizvodnje — od konoplje do platna —, jednostavne alate i naprave koji se pri tom upotrebljavaju, a ustanovili smo da neke od njih i sami posjedujemo kod kuće. Tekstil se upotrebljavao za izradu odjeće i raznih prostirki. Narodne su nošnje Zagorja raznovrsne i, od kraja do kraja, ima zamjetnih razlika u načinu ukrašavanja: od veoma jednostavnih preko onih ukrašenih vezom, pa do pravih malih remek-djela na tekstilu. Stare narodne nošnje šivane su ručno, ali čvrsto. Na muškoj i ženskoj nošnji nalazimo slične, a ponekad i jednake ukrase.

Prostirke za stolove, krevete i škrinje ukrašene su vezom. Na njima je došla do punog izražaja maštovitost zagorskih žena. Najčešće boje su crvena, žuta i zelena, a najčešći motivi cvjetovi, srva i geometrijski ukrasi.

Sada se bavimo proučavanjem keramike koja je u Zagorju imala veliku upotrebnu vrijednost. Proizvodnja, ukrašavanje i korištenje predmetom okosnice su naših istraživanja. Sada i sami pokušavamo ukra-siti jednostavne keramičke predmete narodnim motivima.

U svom radu služimo se materijalnim dokazima koje, ako možemo donosimo u razred i o njima razgovaramo. Pokušali smo izrađivati skede za pojedine predmete. Taj posao tražio je određivanje vremena i mje-sta iz kojeg potječe nalaz.

Svoj rad nastojimo obogatiti i osvježiti stručnim izletima i suradnjom s drugim etnografskim grupama. Sami pripremamo izložbe u školi.

Ove godine posjetili smo Muzej seljačkih buna u Gornjoj Stubici (koji sadrži i malu etnografsku zbirku) i Etnografski muzej u Zagrebu. Posjet zagrebačkom Etnografskom muzeju bio je više nego koristan. Na jednom mjestu mogli smo vidjeti mnoge predmete o kojima smo već prije razgovarali, a upoznali smo se i s etnografskim blagom cijele Hrvatske. Najviše nas je oduševila zbirka narodnih nošnji.

Povodom dolaska gostiju iz bratske općine Arandelovac postavili smo izložbu u našem Centru, a sličnu i u Oroszlavlju. U suradnji s etnograf-skom grupom osnovne škole »Matija Gubec« iz Gornje Stubice prire-đena je zajednička izložba u predvorju njihove škole.

Do kraja školske godine namjeravamo se baviti istraživanjem zagor-skih narodnih običaja i vjerovanja. Svoje istraživanje temeljit ćemo na usmenim iskazima ljudi.

« Najvažnije nam je od svega zadovoljstvo koje nalazimo u radu na očuvanju etnografskih vrednota našega zavičaja.

Članovi etnografske grupe
Srednjoškolskoga centra Zabok

PRVA SREDNJOŠKOLSKA GENERACIJA MUZEJSKIH RADNIKA U BEOGRADU

Ružica Kukić
Beograd

U Obrazovno-vaspitnoj radnoj organizaciji za struku kulture i informisanja »Dimitrije Tucović« (bivša XII beogradska gimnazija) postoji i jedno odeljenje muzejske struke, jedino na teritoriji SR Srbije, bez pokrajina. Ove godine završila je svoje školovanje prva generacija od 33 učenika, podeljenih u tri smera: preparatori (9 učenika), manipulanti (12) i muzejski dokumentaristi (12).

Nastavne oblasti koje se izučavaju na ovim smjerovima uglavnom pripadaju grupi društvenih nauka i u njima prevladavaju opšteobrazovni predmeti. Uže stručni predmeti, po kojima se i razlikuju ova usmerenja svedeni su na: arheologiju, etnologiju, poznavanje fotografije, hemiju, tehnologiju materijala, tehničko crtanje. Očigledno je da se ovaj kadar školuje za umetničke i istorijske muzeje.

Saradnja škole sa muzejima ima više vidova. Pored obaveznih poseta, predavanja, stručne pomoći u organizovanju izložbi u prostorijama škole, izdvajamo kao posebno značajno održavanje časova za učenike preparatore u laboratoriji Narodnog muzeja i realizacija profesionalne prakse.

Škola ima sklopljene samoupravne sporazume sa više muzejskih ustanova u gradu: Narodnim muzejom, Muzejom primenjene umetnosti, Etnografskim muzejom, Pedagoškim muzejom, Istorijsko-jevrejskim muzejom, Muzejom revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije, Muzejom savremene umetnosti, zatim sa Republičkim zavodom za zaštitu spomenika kulture SR Srbije i Prodajnom galerijom. Prema sporazumu o ovim institucijama učenici obavljaju profesionalnu praksu u trajanju od četiri nedelje, priprema se plan i program prakse, koji će se realizovati i određuje se stručnjak muzeja koji će voditi učenike tokom ovog perioda.

Ove godine, pored obavljanja profesionalne prakse, učenici IV. razreda polagali su i ispit stručne osposobljenosti (novi izraz za staru maturu). U ovom reformisanom završnom ispitu muzeji su preuzeli skoro svu organizaciju. Stručnjaci muzeja određivali su radne ispitne zadatke, a učenik je pre početka prakse odabirao svoj zadatak kako bi ga pripremao pod nadzorom stručnjaka u četvrtoj nedelji prakse. Organizacija ispita, kao i ocenivanje učenika, takođe su dužnost muzejskog radnika, dok su profesori škole članovi ispitne komisije.